

Učitelství týden v době covidu: pět hodin příprav navíc, do přírody stěží jednou

Jen 29% pedagogických pracovníků a pracovník se aktuálně cítí stejně jako v době před pandemií nemoci Covid-19. Přes **34% pociťuje mnohem větší psychickou únavu, dalších 31% je výrazně více unavených psychicky i fyzicky**. Tři procenta pedagožek a pedagogů jsou dokonce na hranici svých sil. Na vině je kromě neustále se měnících nařízení a pokynů a nejistoty také větší objem práce: zatímco **v době prezenční výuky stráví vyučující přípravami na výuku týdně průměrně 11 hodin, v době distanční výuky je to o pět hodin více**.

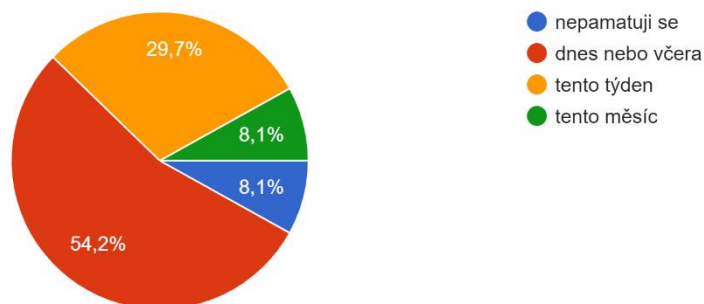
Vyplývá to z průzkumu, který realizovala **obecně prospěšná společnost Osvětová beseda**, jež se zabývá vzděláváním. Ředitelka společnosti a lektorka akreditovaného kurzu *Prevence syndromu vyhoření*, jímž za poslední dva roky prošlo přes tisíc pedagogů a pedagožek, výsledky průzkumu označuje za špičku ledovce. „*Je potřeba si uvědomit, že ti nejvíce ohrožení vyhořením a kolapsem žádný dotazník nevyplní a nemají už ani sílu na to, aby se přihlásili do nějakého kurzu. Logicky se v poslední době hodně mluví o zdravotnickém personálu, lidé ve školství jsou ale rovněž pod obrovským tlakem. Proto by jim to ostatní, zejména rodiče, měli usnadnit otevřenou komunikací a vstřícností. Je to nejen v zájmu těchto dvou skupin dospělých, ale především v zájmu dětí,*“ uvedla Zuzana Labudová.

Mezi faktory, které lidi v sektoru vzdělávání nejvíce vyčerpávají, uváděli pedagožky a pedagogové nejčastěji **neustále se měnící nařízení a pokyny (24,8%), nejistotu ohledně budoucnosti (15,5%) a nutnost kromě práce pečovat doma celý den o vlastní děti a vzdělávat je (15,2%)**. „*Ne každý si uvědomuje, že mnoho vyučujících má doma malé děti, kterým také musí dát najíst a dohlédnout na jejich vzdělání. Na rozdíl od jiných profesí je navíc pedagogika práce, která vyžaduje kontinuální přípravu. Poctiví vyučující se připravují na každou výuku i za běžné situace, což mimochodem platí i o mateřských školách. Při distanční výuce je tato příprava ještě mnohem náročnější a složitá je také samotná výuka na dálku, kdy je třeba zaujmout i děti, jež nevidíte a které mají doma řadu jiných podnětů,*“ komentuje výsledky průzkumu Labudová.

Téměř polovina pedagožek a pedagogů v průzkumu přiznala zdravotní potíže, které mohou souviset se stresem. K nejčastěji uváděným patří bolesti hlavy, bolesti zad, nespavost a úzkost. „*Většina vyučujících se snaží tyto potíže řešit odpočinkem nebo sociální oporou, třetina ale uvedla, že bere analgetika, deset procent přiznalo zvýšenou konzumaci alkoholu a cigaret a stejný počet stres zajídá. Běžné jsou také výkyvy nálad: nadpoloviční většina respondentů a respondentek uvedla, že se naposledy od srdce zasmáli dnes nebo včera, 16,5% ale přiznalo, že dnes nebo včera plakali,*“ dodává Labudová.

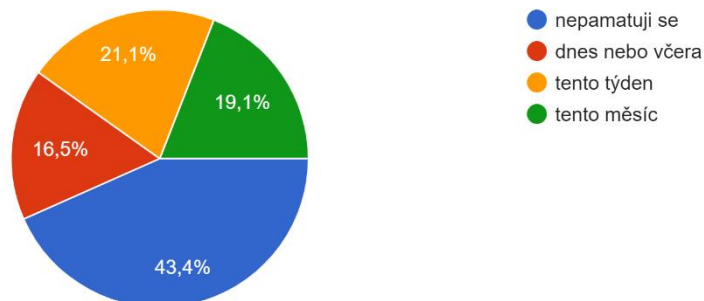
Kdy jste se naposledy od srdce zasmál/a?

347 odpovědí

Kdy jste naposledy plakal/a?

346 odpovědí

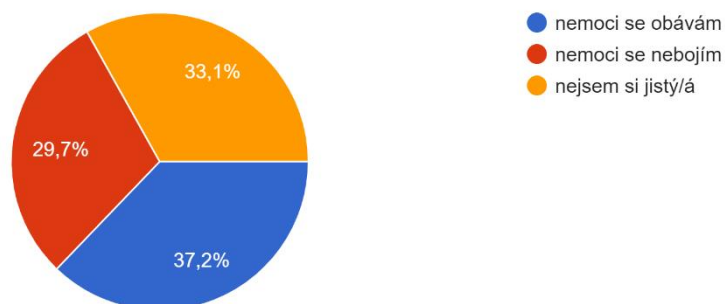

Na otázku, co by jim teď nejvíce pomohlo, drtivá většina odpovídajících zvolila možnost *vědět, kdy to skončí*. „V našem kurzu *Prevence syndromu vyhoření* vysvětlujeme vyučujícím mimo jiné i to, že nemá cenu, respektive je to spíš kontraproduktivní, zabývat se tím, co nemohu ovlivnit. Nejistota je ale jednoznačně jeden z největších stresorů, zvláště když lidé ve školství **nechtějí dostatečnou podporu ze strany metodického orgánu, tedy Ministerstva školství: za naprosto nedostatečné nebo spíše nedostatečné označilo informace, metodické vedení a podporu ze strany MŠMT 72,5% odpovídajících,**“ upozorňuje Zuzana Labudová. Naprostá většina pedagogických pracovníků a pracovníků čerpá informace o situaci z médií a internetu, následuje vedení školy a sociální sítě.

Podle průzkumu se přes 37% pracovníků/ic ve školství nemoci Covid-19 obává, takřka 30% vyučujících se nového koronaviru nebojí a třetina si není jistá.

Váš postoj k nemoci COVID-19:

347 odpovědí

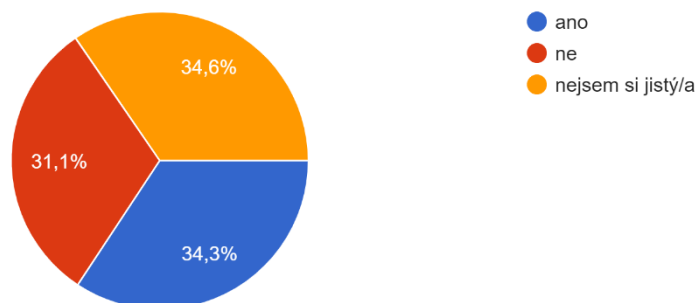

Rozložení názorů na zavírání škol je podobné. **S plošným uzavíráním škol kvůli pandemii souhlasí přes 34% zaměstnaných ve školství, 31% je proti, necelých 35% neví.** V průzkumu se poměrně často objevovala kritika ponechání škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami v provozu a odlišný přístup státu k mateřským školám. Zde byla nejčastěji zmiňována absence ochranných prostředků pro vyučující mateřských škol a odmítání testování dětí, jejichž rodinní příslušníci měli pozitivní test na

Covid-19, ze strany hygieny. „Jedna z účastnic to trefně komentovala slovy, že společnost vnímá učitelky mateřských škol jako hlídačky dětí,“ říká Labudová.

Souhlasíte s plošným uzavíráním škol jako prostředku proti šíření nemoci COVID-19?

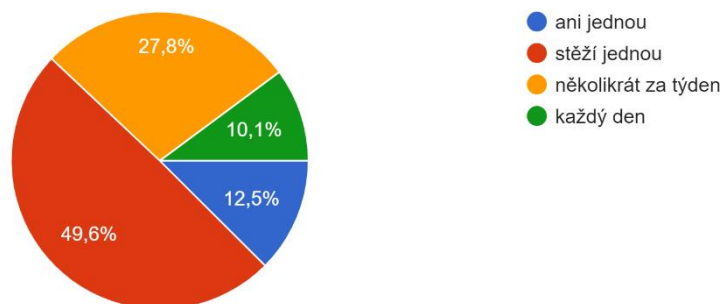
347 odpovědí

Distanční, případně střídavou výuku zvládá podle svého úsudku více než polovina (51,5%) pedagogických pracovníků a pracovníků dobře, desetina dokonce výborně. Skoro 32% zvolilo možnost *jakž takž*. Těsně nadpoloviční většina (50,9%) zvládá dobře efektivní dělení času mezi práci a rodinu, **přes 61% ale nezvládá odpočívat.** Do přírody se skoro polovina vyučujících dostane stěží jednou týdně. „Mezi antistresovými činnostmi uváděli vyučující nejčastěji práci v domácnosti či na zahradě, sport a pohyb v přírodě, někteří ale uváděli také sex, alkohol nebo ventilaci pomocí vulgarismů,“ upřesnila Labudová.

Kolikrát za týden se dostanete do přírody?

345 odpovědí

V zaměstnání používá většina pedagogických pracovníků a pracovníků roušku (přes 45%), dalších téměř 40% střídá podle okolností a situace roušku, respirátor či šátek. Jen 7% uvedlo, že stabilně nosí respirátor a přes 8% odpovědělo, že ochranné prostředky v práci nepoužívá vůbec. **Přes 42% respondentů/ek si ochranné prostředky zajistilo samo,** 37% uvedlo, že jim ochranné prostředky zajistil zaměstnavatel, ale jejich počet je nedostačující, pětina má dost ochranných prostředků od zaměstnavatele.

Naprostá většina škol (86%) dezinfikuje pravidelně všechny prostory včetně učeben, 7% aplikuje dezinfekci pouze v šatnách, na chodbách a WC. **Téměř ve třetině institucí se již onemocnění Covid-19 objevilo jak v pedagogickém sboru, tak mezi dětmi i nepedagogickými zaměstnanci.** Pětina škol zaznamenala koronavirus v pedagogickém sboru, 12% mezi dětmi a 13% mezi rodiči vzdělávaných dětí.

Bez výskytu nemoci Covid-19 je zatím 16,5% škol. Mezi respondenty prodělalo toto onemocnění 8% s příznaky, 0,8% bez příznaků. Spolupráce s hygienickými stanicemi funguje výborně jen podle 8% respondentů. Naprostá většina (přes 72%) uvedla, že pracovníci hygieny nestíhají, ale snaží se, přes 19% zvolilo možnost, že spolupráce s hygienou absolutně nefunguje.

V průzkumu, který proběhl na internetu ve dnech 14. – 21. října 2020, odpovídalo celkem 351 pedagogických pracovníků a pracovnic z celé republiky. 72% z nich pracuje v základních školách, přes 17% v mateřských školách, 5% ve středních školách a zbytek v ZUŠ, vysokých školách, pedagogicko-psychologických poradnách nebo speciálně pedagogických centrech. Třetina respondentů/ek byla ve věku 50 let a více, necelá třetina mezi 41 a 50 lety, 18% spadalo do věkové kategorie od 31 do 40 let a zbytek pod 30 let. Skoro 35% odpovídajících pracuje ve školství více než 20 let, 21% má praxi od 10 do 20 let, čtvrtina pracuje ve vzdělávání od tří do deseti let a zbytek jsou nováčci s praxí kratší než tři roky. Mezi odpovídajícími bylo 53% učitelů a učitelek, 18% asistentů/tek pedagoga/žky a přes 11% speciálních pedagogů a pedagožek, zbytek tvoří zástupci/kyně ředitelů/ek, vychovatelky a psycholožky.

Mezi osobami, které vyplnily dotazník, dominovaly ženy – bylo jich skoro 95%. Přes 44% z nich má dvě děti, 20% jedno dítě a 10% tři děti. Bezdětných byla čtvrtina respondente/ů. Mezi účastnicemi/íky průzkumu bylo přes 21% samoživitelek/ů.

Kontakt:

Mgr. Zuzana Labudová, Ph.D.

606 472 428

reditelka@osvetovabeseda.cz